ECLI:LV:AT:2020:0602.11100030317.5.L
Lieta Nr. 11100030317, SKK-40/2020
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2020.gada 2.jūnijā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Anita Poļakova, Pēteris Opincāns, Aivars Umināskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurora Sandra Kaparkalēja kasācijas protestu par Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 9.janvāra spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 117.panta 2.punktā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 11 gadiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu 6 mēnešiem.

[2] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāves S. Ratenieces apelācijas sūdzībām, Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 9.janvāra spriedums atcelts pilnībā.
/pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 116.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 gadiem, ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu 6 mēnešiem.
Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka /pers. A/ izdarīja citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavību).
/pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – atstāts negrozīts.

[3] Par apelācijas instances tiesas spriedumu Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurors S. Kaparkalējs iesniedzis kasācijas protestu, lūdzot atcelt Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.
Kasācijas protestā pausto lūgumu prokurors S. Kaparkalējs pamatojis ar tālāk izklāstītajiem argumentiem.
[3.1] Apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1. un 2.punktā norādītos Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 573.panta trešās daļas izpratnē, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma.
[3.2] Apelācijas instances tiesa noteikusi /pers. A/ nepamatoti mīkstu brīvības atņemšanas sodu, ar kuru netiks sasniegts krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums, tādējādi tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 1.pantu, Krimināllikuma 35.panta otrās daļas 2.punktu, 46.panta otro daļu. /pers. A/ noteiktais sods nav individualizēts. Tiesa nav ņēmusi vērā ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu – apstākli, ka noslepkavotās personas meita un māsa dzīvoja ar viņu vienā pilsētā un uzturēja ģimenes attiecības, turklāt noslepkavotajam tika atņemtas tiesības redzēt un audzināt savus bērnus.
[3.3] Apelācijas instances tiesa nepamatoti izslēgusi no pirmās instances tiesas par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksta /pers. A/ izdarītās slepkavības kvalificējošo pazīmi – noslepkavota persona, vainīgajam apzinoties, ka tā ir bezpalīdzības stāvoklī. Atbilstoši lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem pirmās instances tiesa konstatēja, ka /pers. A/ noslepkavoja smagā alkohola reibumā uz grīdas gulošu personu, apzinoties, ka minēto apstākļu dēļ persona atrodas bezpalīdzības stāvoklī un nespēj pretoties.
Noslepkavotā atrašanās stiprā alkohola reibumā apstiprinās ar liecinieču /pers. B/, /pers. C/ un cietušās /pers. D/ liecībām. Savukārt apelācijas instances tiesas secinājums, ka /pers. E/ pirms noslepkavošanas ir vēlējies stāties dzimumattiecībās ar vienu no lieciniecēm, ir pamatots tikai ar apsūdzētā pretrunīgām un nekonsekventām liecībām. Nepamatots ir arī tiesas atzinums, ka /pers. A/ neapzinājās /pers. E/ atrašanos bezpalīdzības stāvoklī. Minētais tiesas atzinums ir pretrunā ar liecinieces /pers. B/ liecībām par /pers. E/ atrašanos uz grīdas laikā, kad /pers. A/ viņu sita.
Nepamatoti grozot /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.
[3.4] Nepamatoti norādot apelācijas instances tiesas spriedumā atšķirīgus no pirmās instances tiesas konstatētajiem noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmo daļu, kas atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

[4] Iebildumus pret kasācijas protestu iesniedzis apsūdzētais /pers. A/ un viņa aizstāve S. Rateniece, lūdzot Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu noraidīt.
Apsūdzētā /pers. A/ un viņa aizstāves ieskatā apelācijas instances tiesas atzinumi par /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju ir pamatoti ar tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem. Sprieduma aprakstošā daļa atbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā noteiktajam, jo tajā atspoguļoti tiesas konstatētie noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi un tā juridiskā kvalifikācija. Savukārt, nosakot apsūdzētajam sodu, apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, tostarp faktu, ka noziedzīga nodarījuma rezultātā ir iestājusies personas nāve. Kā arī tiesa ir ņēmusi vērā /pers. A/ personību raksturojošos apstākļus un, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam, pamatoti ņēmusi vērā konstatēto /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedums atstājams negrozīts, bet prokurora S. Kaparkalēja iesniegtais kasācijas protests noraidāms.

[5.1] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.pantā noteiktajam kasācijas protestā jāiekļauj tajā izteikto prasību pamatojums ar norādi uz Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 584.pants noteic, ka tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros. Kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā. Pārsniedzot kasācijas sūdzības vai protesta apjomu un ietvarus, kasācijas instances tiesa tomēr nevar pasliktināt apsūdzētā stāvokli.

[5.2] Senāts atzīst, ka prokurora S. Kaparkalēja iesniegtajā kasācijas protestā nav norādīti argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai.

[5.3] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmo daļu notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīga nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas.

Kasācijas protestā ietvertā norāde uz minētās tiesību normas pārkāpumu, kā arī uz Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu, kas izpaudies apsūdzētā /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma nepareizā kvalifikācijā, ir pamatots ar viedokli, ka apelācijas instances tiesa ir prettiesiski konstatējusi atšķirīgus no pirmās instances tiesas par pierādītiem atzītus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta trešo daļu tiesa var atzīt par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, ja ar to nepasliktinās apsūdzētā stāvoklis un netiek pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību.

Izslēdzot no noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu apraksta šā noziedzīgā nodarījuma kvalificējošo pazīmi, apelācijas instances tiesa nav pasliktinājusi apsūdzētā stāvokli, kā arī nav pārkāpusi viņa tiesības uz aizstāvību.

Apelācijas instances tiesas spriedumā sniegtais par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksts, proti, tajā norādītie noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, ir pamatoti ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem un spriedumā izklāstītiem un novērtētiem pierādījumiem. Kasācijas protestā nav norādīts uz Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem, kas būtu pieļauti, vērtējot pierādījumus apelācijas instances tiesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

[5.4] Senāts konstatē, ka kasācijas protestā ietvertā norāde uz Krimināllikuma 35.panta otrās daļas 2.punkta un 46.panta otrās daļas pārkāpumu ir bez pamatojuma, proti, kasācijas protestā nav atklāts, kā minētie pārkāpumi izpaudušies.

Kasācijas protesta arguments par noziedzīgā nodarījuma seku nepilnīgu izvērtēšanu nav pamatots, jo no sprieduma redzams, ka tiesa ir vērtējusi /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu. Tiesa ir ņēmusi vērā arī faktu, ka noziedzīgā nodarījuma rezultātā iestājušās neatgriezeniskas sekas – cilvēka nāve, kas ir /pers. A/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīme.

Turklāt no kasācijas protesta izriet, ka tā autora viedoklis par apsūdzētajam noteiktā soda neatbilstību iepriekš norādīto Krimināllikuma normu prasībām ir saistīts ar uzskatu par /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma citādu juridisko kvalifikāciju.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 8.maija spriedumu, bet prokurora S. Kaparkalēja iesniegto kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

A.Poļakova P.Opincāns A.Uminskis